

اظهار نظر کارشناسی درباره:
 «طرح جامع حدنگار (کاداستر) کشور»
 (اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

طرح جامع کاداستر کشور پس از بررسی در کمیسیون حقوقی و قضایی و تصویب در صحن علنی به شورای محترم نگهبان ارسال شد که آن شورا مصوبه مجلس را در چندین مورد مغایر با موازین شرع و اصول قانون اساسی دانسته است. پس از آن رفع این ایرادها در دستور کار کمیسیون حقوقی و قضایی قرار گرفته و آن کمیسیون گزارش خود را به صحن علنی ارائه نموده است. در این گزارش به بررسی ایرادهای شورای نگهبان و گزارش کمیسیون حقوقی و قضایی در رفع آن ایرادها می‌پردازیم.

مخصوص صحن علنی

مشخصات طرح

بررسی ایرادهای شورای نگهبان و گزارش کمیسیون حقوقی و قضایی

شورای محترم نگهبان در ۵ مورد به طرح کاداستر ایراد وارد کرده است:

دوره نهم - سال اول

شماره ثبت:

۲۵

ایراد اول

عدم رعایت مسائل امنیتی در ارائه اطلاعات املاک، اولین ایراد شورای نگهبان است که به مواد (۹) و (۱۰) وارد شده است.

شماره چاپ:

۲۹

توضیح اینکه در برخی از موارد، مسائل امنیتی ایجاب می‌نماید که اطلاعات توصیفی املاک متعلق به نهادهای امنیتی یا نظامی و امثال آن، فاش نشده و مخفی بماند درحالی که حکم ماده (۹) بدون در نظر گرفتن این موضوع به تصویب رسیده است، پس باید مواردی که موضوع دارای جنبه امنیتی است از این ماده مستثنا گردد.

تاریخ چاپ:

۱۳۹۱/۴/۱۲

کمیسیون حقوقی و قضایی برای رفع این ایراد که در ماده (۱۰) نیز عیناً تکرار شده است، متن ماده را به شکلی تغییر داده است که رعایت مسائل امنیتی و نظامی لازم‌الرعایه بوده و همچنین آیین‌نامه‌ای برای مشخص شدن مصادیق مسائل نظامی و امنیتی پیش‌بینی نموده است.

مصوبه کمیسیون حقوقی و قضایی در این مورد رافع ایراد شورای نگهبان است.

معاونت پژوهش‌های

سیاسی - حقوقی

دفتر: مطالعات حقوقی

ایراد دوم

این ایراد دارای دو بخش است. اولین بخش آن مربوط به عدم رعایت مسائل امنیتی و نظامی در رابطه با گرفتن عکس و تهیه نقشه از اماکنی است که دارای مسائل امنیتی و نظامی هستند که در ایراد اول تشریح شد.

مشخصات گزارش

بخش دوم ایراد به رعایت اصل یکصد و چهل و هفتم قانون اساسی برمی‌گردد. این اصل بیان می‌دارد «دولت باید در زمان صلح از افراد، تجهیزات فنی ارتش در کارهای امدادی، آموزشی، تولیدی و جهاد سازندگی، با رعایت کامل موازین عدل اسلامی استفاده کند درحالی که به آمادگی رسمی، آسیمی وارد نیاید».

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۳۲۵۶-۳

با توجه به اینکه سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، سازمانی نظامی است باید طبق اصل یکصد و چهل و هفتم قانون اساسی به‌نحوی از امکانات آن استفاده شود که به آمادگی رزمی ارتش خللی وارد نیاید.

تاریخ انتشار:

۱۳۹۳/۶/۱

کمیسیون حقوقی و قضایی برای رفع این ایراد علاوه تغییر متن ماده در جهت الزامی نمودن رعایت مسائل نظامی و امنیتی؛ انجام حکم ماده را مقید به رعایت ذیل اصل یکصد و چهل و هفتم قانون اساسی نموده است که با این تغییر ایرادهای شورای نگهبان رفع

شده است.

ایراد سوم

ایراد سوم شورای نگهبان به ماده (۱۱) در دو بخش وارد شده است

الف) مبهم بودن واژه «عدم مراجعه» در تبصره ماده (۱۱) به دلیل اینکه مراجعه کننده مشخص نشده است.

ب) بخش دوم ایراد شورا مربوط به این است که الغای حقوق مالکانه اشخاص از جمله دریافت خدمات دولتی، به صرف عدم مراجعه و عدم تعویض اسناد مالکیت خلاف موازین شرع است.

کمیسیون برای رفع ابهام و ایراد شورای نگهبان تبصره این ماده را حذف کرده است.

اما نکته در این است که تبصره این ماده ضمانت اجرای یکی از مهمترین مراحل طرح کاداستر که تعویض اسناد مالکیت فعلی با اسناد کاداستری است را بیان کرده است که با حذف آن دیگر ضمانتی برای اتمام این طرح وجود ندارد؛ پس ضروری است که برای عدم مراجعه دارندگان اسناد موجود جهت تعویض سند، ضمانت اجرایی پیش بینی شود تا این طرح عظیم ملی به صورت کامل اجرایی شود.

از سوی دیگر با توجه به ایراد شورای نگهبان در ضمانت اجرای پیش بینی شده، پیشنهاد می شود یا بر مصوبه مجلس اصرار گردیده و این قسمت از طرح به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال شود و یا اینکه ماده برای پیش بینی ضمانت اجرای این ماده مانند پیش بینی هزینه چند برابری تعویض سند برای عدم مراجعه در مهلت مقرر در ماده؛ به کمیسیون بازگردانده شود.

ایراد چهارم

ایراد چهارم شورا به عدم تعیین ضابطه تعیین هزینه یا مقدار آن در ماده (۱۵) بازمی گردد.

با توجه به ماده (۱۵) سازمان ثبت باید در صورت تقاضای مالک یا قائم مقام وی یا دستگاه اجرایی ذیربط نقشه های حدنگار را در قبال وصول هزینه به آنان ارائه دهد.

با توجه به اینکه ضابطه دریافت هزینه یا مقدار آن در این ماده مشخص نشده، این ماده مغایر اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی شناخته شده است.

کمیسیون برای رفع این ایراد متن ماده را با رعایت ضابطه قانونی برای اخذ هزینه تغییر داده است که با این تغییر ایراد شورای نگهبان رفع شده است.

ایراد پنجم

ایراد اخیر شورای نگهبان به بار مالی طرح باز می گردد، با توجه به اینکه اجرای احکام مندرج در مواد (۳)، (۶)، (۷)، (۱۰)، (۱۱) و (۱۶) این طرح موجب افزایش هزینه عمومی می شود و طریقه مذکور در ماده (۱۷) آن را جبران نمی نماید و بلکه خود دارای بار مالی است؛ این طرح مغایر اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شناخته شده است.

برای رفع این ایراد کمیسیون حقوقی و قضایی؛ دولت را مکلف نموده است که با توجه به بند «و» ماده (۴۶) قانون برنامه پنجم توسعه - که در زمینه اتمام طرح ملی کاداستر، ثبت الکترونیک و آنی، سامانه املاک کشور است - بار مالی اجرای مواد یاد شده را تأمین نماید. همچنین بار مالی اضافی ناشی از اجرای این قانون را از محل درآمد حاصل از مواد (۵) و (۱۵) همین قانون تأمین نماید.

در این مورد نیز مصوبه کمیسیون، رافع ایراد شورای نگهبان است.

نتیجه گیری

شورای نگهبان در ۵ مورد به این طرح ایراد وارد نموده است که مصوبات کمیسیون حقوقی و قضایی رافع ایرادهای شورای نگهبان است.

لکن نکته مهم در خصوص ایراد وارده بر ماده (۱۱) این است که مصوبه کمیسیون مبنی بر حذف تبصره این ماده، موجب اخلال در اجرای کامل طرح کاداستر خواهد بود. با توجه به اینکه تبصره این ماده ضمانت اجرای یکی از مهمترین مراحل طرح کاداستر است که تعویض اسناد مالکیت فعلی با اسناد کاداستری است را بیان می نماید، با حذف آن دیگر ضمانتی برای اتمام این طرح وجود نخواهد داشت، پس ضروری است که ضمانت اجرایی برای حکم مقرر در ماده (۱۱) وجود داشته باشد. برای برطرف شدن مشکل اجرایی مذکور، پیشنهاد می گردد یا بر مصوبه مجلس اصرار شود یا با ارجاع مجدد ماده به کمیسیون، امکان تعیین ضمانت اجرای مناسب، فراهم شود.